

գիրէ թէվէսիւր իթմէքտէն կէրի տուր-մամը, աշի զէմանսա վիւայլթին հէր ճիւթինտէ էրմէնիլէր՝ Իսլամարը գաթի իտէճէքլէր. աիկէր ճիւթինտէն Իսլամար՝ էրմէնիլէրի քէսէճէքլէր սէօղլէրի տէվէ-րանս պաշլամը, վէ հաթթո իշ Ատլիէյէ տէ ինթիգալ իթաիկի հալտէ, հիւքիւմէթ պու պաստէ սիւրաթ վէ ֆաալիլթի կէօս-թ էրմէտիկինտէն, ըիվտեաթ վէ իշամթ վէ էրմէնի ինսիւրլէրինի միւթէգապիլէն տիւշարը տէնշէթ վէ ինէֆվ իտէն վէ միւթէգալիր պիւր չուսուլ թէշքիլ իյլէնէն պու չայեաթը մէլուսնաէ մշնպալարընը թահգըգ վէ միւսէպպիպլէրի թէճգիւ խու-սուսընտա հիւքիւմէթին քէք պաթը տալ-րանմար՝ էրմէնի կէնճէլէրի արասընտա պուլուսմաթը միւսթէպիտ օլմուսնա տէմը մէրքէգիյէթ մուհիպպանը իյէ լի մէնֆաաթ տէվըր մէշուր իսթիպտատա թարաֆտար օլան պազը Իսլամ սէպիւքմիւլզանընըն հիւրաթընը արթըրմը, վէ Ատանտա նու-ֆուզը հիւքիւմէթին հիւշէ գատար թէնպի-լիլէ, էգանը ումուդիլտէքի էմնիլթի-սիզիլքտէն պու մէգասիաթ մալսուսէ տս-հապընըն իսթիֆատէյէ գըրեմ իթմէլիլինի ինթիւմ իտէրէք, հէր տիւրլիւ ֆէնալըզա մէյտան վէրէճէք պիւր ատէմը ինթիպամը իտարէ իշինտէ պուլուստընը սըրատա պու-հուրա կէլմէսինի մուհիպ օլմուշ տըր. չէօյ-լէ քի:

Մարտըն 27նճի ճուս կիւնիւ, պիւր գատըն մէսէլէսինտէն տօլայը պիւր էրմէնի իքի Միւսլիմանը ճէր՝ վէ գաթիլ իտէր Պու-ճինալէթին ֆաալիլթի պուլուստա հիւքիւ-մէթ իսլարըն ֆաալիլթի իտէմէզ. Մազ-թուլըն ագարպասը, ճէմիլթիլ, միւրա-ճաաթլարա վէ հիւքիւմէթի թէնաթտէ վէ հաթթա (գաթիլի սիզ պուլամտեաճաք ի-տէնիզ, պիւզէ պրազընը պուլալըմ, ին-պընը ինթա իտէլիմ կիպի թէնաթաթա պաշլարար. եննէ հիւքիւմէթ, սապը վէ սիւքիւմէթին մուհաֆազա իյէ իզհարը աճգ իտէր. Ճէվաա պէյ ալէյնիտէքի ֆըրգանըն թէշվիգիյէ վէ պէլքի Ճէվաա պէյի մէճպուրը իսթիֆա իթմէք ֆիքըլիյէ Միւսլիմանլար տա հիւքիւմէթի իշֆայի վաթիֆէյէ տալէթ վէ հաթթա թահգիւ իտէրլէր. վալի՝ եննէ հիւքիւմէթ, պէլտէ-թինի, հիւլիկինի մուհաֆազա իտինճէ, զալեան արթար, ճիւշէլա սիւհալարը, միւ-սէլլա՝ օլարաք եէկտիկէրինէ կան պազ-մաղա պաշլար. մէսլէքէթ, իւշ -կիւն պու հալտէ սալլանաթգտան սօնրա, մարտըն 30նճը իազար իրթէսի կիւնիւ, Գաաքէօնէ օլը Մահմուտ՝ պազը ըիւ-ֆէգաալը մահալլէ արասընտա միւթէաա. տին սիւհալար աթար. մէյինէ կիտէն բօ-լիպլէրէ, պիւր էրմէնի իքի Միւսլիման վուրսու, թուլուստար կիպի սէօղլէր մէօլլէնէք, իսանէլէրինէ գաշարար, վէ եինէ սիւհա էնտաթընտա տէվաա իտէր-լէր: Մարտըն 31նճի ուլը կիւնիւ ող-չամը, կանի չարէնպիս կէճէսի սաաթ 2 րատալէրինտէ էհալի՝ հիւքիւմէթ ճիւլա-ընտա ինթիմա իտէր. պաշլար ճիւլարըն-տա իքիսի էրքէք իքիսի գատըն օլարաք և Միւսլիմանըն էրմէնիլէր թարաֆընտան գաթիլ իսթիպիկի վէսիլէսիյէ նիւմաշլէր եաթըլըր. աալը օլմաաթը պիւր ալըրէ թէ-հազգուգ իտէն պու սէօղլէ իլք սէօլլէնէ-նի բօլիս միւտիրի թուլտընը հալտէ, է-հալի ճէպլէն բօլիս միւսլիմանին էլինտէն ալըպ կէօթիւրիւր: Պիւր ազ սօնրա հիւ-քիւմէթ գաթուսը էօնիւնտէ վէ նիզամիէ աաքըրինի պուլընտընը մէվզընի գուր-պիւնտէ Լուլթֆիկ նալընտա պիւր էրմէնիյի ճաաուս տէրի գաթիլ իտէրլէր:

(Տէվամի)

ՄԷՃԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

Սալը կիւնիւ, Մէճիւսի մէպուսանտա, Ճէմիլէթիէր գանուսընը միւգաքէրէսինէ տէվաա օլընըն տըր: Մէգըրը գանուսըն

12նճի մատաթի, տաթիլիէ միւսթէշարը Ատի պէյին թէքիլթի վէճիլէ, «Եւրաթի զանուսիլէսինէ թապիլթի իտիլմէյէրէք թէշքիլ օլընտա ճէմիլէթիլէրին պիւլա մուսու-քէմէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան մէն ի-տիլէճէկի» սուրէթինտէ թասհիս իտիլմիլ վէ 18ինճի մատաթէյէ գատար օլան մա-տէլէր գապուլ օլընմը տըր:— Իսթանպօլ վիւայլթի թէշքիլթընա տաթի գանուսն տաթի մէվզիւր ինթիմատա աշնէն գապուլ իտիլէրէք, եալընը 2նճի մատաթէյէ՝ 20 Տաթիլի Պէլէտիլէտէ միւսթիւթաթ մալ միւսլիլէրինին մէմուրիլէթիլէրի իսթիւմ պուլալընը գաշար իլալի իտիլմիլ տիւր:— Մէճիւսի ահանըն թէքիլթի վէճիլէ, Մաթ-պուսթ գանուսընըն մուհազաթ ֆաալըն-տա տաթի, աիկէր մատաթէլէրալ օլարըն կիպի, պազը թաթիլթի ինթա իտիլէրէք, 16նճը մատաթ, «Ետեան վէ մէգանիպ հազ-գընտա տիլլիլէթ միւսթէնտ մուպահաա-թը իլմիլէ վէ ֆէլէնէթիլ թահգիւր տաա օլը նամազ» ֆըրգարը, վէ «Կաթըն սէֆէրտէ հարպ թէնիլքէսի պուլընտընը գէման գուլվաթի պէրթի վէ պահիլէնին ինթա ի-տէճէքլէրի հարաքեաթա վէ տէվէթին էս-պապը վէսաթիլ թէտաֆիլթիսինէ տաթի զազէթալարըն նէշիւթաթը, ինպընտա մազարը Սատարթիտէն վազը օլաճադ էմր ու իլան իւզէրինէ մէն օլուսուր. իս-լաֆը մէմուրիլթի նէշիւթաթաա պուլու-նանար՝ 50 լիրատան 200 լիրատա գա-տար ճէգաթի նազաթի, եաթու 6 պլատն 2 սէնէյէ գատար հապ իլէ, եաթու պու իքի ճէգատան հէր իքիսի իյէ միւսաթաթ օլուսուրար» մատաթի իլալի իտիլմիլ տիւր:— Մէգըրը ինթիմատէ, Լուսարա Օս-մանըն սէֆարէթինտէն իտիլթիլէ նէգաթէ-թինէ կէօնտէրիլմիլ օլան պիւր թահգիւթաթ օգուսմըն տըր: Պու թահգիւթաթա, Օսման-ըն նէյլթի մէպուսիլինի, Լուսարաա վէ ինիլթիլէրանըն տիլթի պազը չէնիլլէրին-տէ պուլալընըն տաթը թէվէճիւս վէ թալթիֆաթ պիւտիլթիլէ տիւր:

Չարէնպիս կիւնիւ գոմիսիւթարատա միւզաքէրաթ ճէրէկան իթմիլ, վէ բնիշ-չէնպիս կիւնիւ ազա օլուսան ինթիմաթ ումուդիլ, էվվէլա Չէյնէթը ահան ըի-եաթիլթիլէնի կէմիլ օլան վէ գապընթ-նըն ըիւթ պէլէրինէ միւթէալիլգ պուլու-նան պիւր թէվզըրէ օգուսմըն վէ հարպիէ գոմիսիւթըն կէօնտէրիլմիլ տիւր: Սատա-րէթիտէն կէօնտէրիլմիլ օլան պիւր թէվ-քիլէ, Ճիւլուսը հազըթը Բատիշա-հիլի տէվէթիլէրէ բէսմէն թէպիլգ իթմէք իւզըն էվլաթաա կիլմիլ օլան ֆէվզէլա-տէ սէֆարէթի նէյնէթիլլէրինի մէսաթիլթի մազամընտա պիւտէյէ՝ 3000 լիրա կէշի-րիլմէսի թալէպինի հալի պուլընմը, վէ մալիէ գոմիսիւթըն կէօնտէրիլմիլ տիւր:— Մէմալթի Օսմանիլտէ լիրա Օսմանի 108 վէ մէճիւթի 20 զընա կէշմէք իւզըն, մէսքիւքեաթ Օսմանիլ ֆիւթիլթըն թէվ-հիւթին տաթի մէպուսանտան Անմըն Մու-հիպ պէյին թէքիլթի, թէպիլգ օլընմազ իւզըն, Մալիէ նէգաթէթիլթի միւթէնէք-քիւլ գոմիսիւթա ինպէ իտիլթիլինի միւ-պէյին մալիէ նազըրընըն պիւր թէվզըրէսի օգուսմըն տըր:— Սիլիլի աշվալը մէմու-րիլն գոմիսիւթընա գալէմինին պիւտէճէ գոմիսիւթընա լաղընա գաթար վէրիլթի-կինի տաթիլթի նազընը իտալէր ալարաք, պու գաթարտան ֆէրաթաթ իտիլթիլինի, աքսի թազարտէ մէսուլլէթի տէրէօնալ իտէմէնէճէկինի միւպէյին կէօնտէրիլթի թէվզըրէ օգուսմըն, վէ պազըն մէպուսար, «0 հալտէ իսթիֆա իթմիլ էֆէնտիլ» տէյի իէֆ իլէմիլլէր տիւր: Թէգըրէ, գոմիսիւ-նա կէօնտէրիլմիլ տիւր:

Պատէնու Կիրոս մէսէլէսինէ տաթի վի-լաաթ էհալիլթիտէն Մէճիւսի մէպուսանա կէօնտէրիլմիլ օլան միւթէաաթիւ թէլէկ-րաֆնամէլէր օգուսմըն վէ հէր միլլիլթէ մշնուս 30տան զիւտաթ մէպուս՝ իրաթը նուլթ իթմիլլէր տիւր: Պիւթիւն թէլէկրաֆ-լարտա վէ իրաա իտիլէն նուլթլարտա, Կիրոս՝ Ալիթիւթա-Մահաթիլթան իլնազ

իտիլէն Հէրաթ-Պոսնայա վէ եաթու Պուլ-կարթիւթանըն իլան իսթիլգալընա պէնիլ-մէտիկինտէն, պուսար հազընտա իթթի-խազ օլընտան իտիլթ հարէքլէթին, Կիրոս հազընտա ինթա իտիլթէնէկի վէ Կիր-տին, աիկէր վիւայաթը Օսմանիլտէն հիւ պիւր ֆարգը պուլընտաթը, վէ տէվէթը Օսմանիլէ՝ պահիլ պիւր տէվէթ օլարըն-տան, մէգըրըն տաթըն էլտէն չըգոսթը՝ տէվէթին գուլվէլի պահիլսինին մահվը տիմէք իտուլի, պիւնապէրին Կիրոսի էլան չըգաթմաթ իշին, ումուլ Օսմանիլլարըն, գանլարընըն սօն տաթիպընա գատար տէօքմէյէ վէ հէր տիւրլիւ ֆէտաքեաթիլ-ղա գաթիլանմաղա հազըն պուլընտըլարըն պէկան իտիլմիլ տիւր: Էգընիլէ վարդէլա էֆ. տէմիլ տիւր քի, «Եիւլ սէնէտէն պէրի տիւր քի, պու աաաաա գան ագընթիւ. լա-քին քեաֆէլի Օսմանիլլարըն, գանլարընըն տէսքմէյէ հազըն պուլընտըլարընը կէօր-մէքլէ պաթիլթիտըն, էնիւր պու միւզաթէ-րէ 10 սէնէ էվվէլ վազը օլան իտի, պու մէսէլէ հազընտա սէօզ սէօլլէնէլլէրէ թէմաթիլէ մուզաթիլ էֆէքաթ պէկան իտէ-ճէք իտիւս ֆազաթ Կիրոսիլլէր չիտի պիւր միլլիլթիլ Օսմանիլինին վաթմաա գարըն մուլթաթարալար իլաա իթմէսի իտէ, ճալիլ տէյի տիւր, Կիրոս մէսէլէսինի գաթիլէն հալ ու թէսվէլ իթմէք լազըն տըր, գիրա տիւլմանլարընըն տաթիւս թէճէտիւթալ-միւզ ալէյնիտէ միւշքիւթա չըգաթիլթիլ-լար: Պոսնա վէ Պուլար մէսէլէլէրինտէն սօնրա, չիտի տէ պու մէսէլլէլ գաթընընա չըգաթարըն: Ջանն իտիլթի, վաթմաթ Օսմանիլին հուգըրըն միւտաֆաա իշին քեաֆէլի վէսաթիլ տէլիլթի ինթաթէն սօնրա մուհաթիլ պէ իթմիլ կիւրգըրէ:»

Լաքին բէլա՝ հիւքիւմէթին ինթա իթիլթի մուլթաթարըն նէլթիլթիլինի աղալմազ իւզըն պիւր գաշ կիւն պէլլէնթիլինի մէ-պուսանա թալթիլ իթիլթիլտէն, հիւ պիւր գաթար վէրիլմիլ տիւր:— Մէճիւս, պիւր միւսաթիլ թաթիլտէն սօնրա, թէքար քիւլաա իտիլթիլտէն, Հարէքլէթ օրուս-ընըն իսթանպօլ վազաթարտա թէլէֆ Եաթու մէրուս օլան աաաքիլթի միւթէալ-լիւգաթընա ֆէվզէլաթէ մաշլար վէրիլ-մէսինէ տաթի պիւր գանուս չաթիւս օ-գուսմըն վէ պիւլա միւզաթէրէ գապուլ օ-լընմը տըր: Պու մաշլարըն միւզաթըն մէճուր 28,000 զշ. տըր:— Մուսլիմա-րէն Իյաթի միլլի միւսաթիլթիլէ Մէճիլթի մէպուսանա կէլմիլ օլան թէպիլթ թէլէկ-րաֆնամէլէրի վէ պազըն միւզաթարըն թազըրիլթի օգուսմընտան սօնրա, միւ-զաթէրաթա իսթիւմ վէրիլմիլ տիւր:

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐՏԷ ՄԻԹԻՆԿ

Տիարպէքիլթիլ ալաթընըն պիւր մէք-թուպաա օգուսմընտան կէօրէ, ալաֆ. Յըլմ 10նճը կիւնիւ, չէնըն մէգըրէրտէ, Կիրոս մէսէլէսի միւսաթիլթիլլէ, միլլէլի միւթիլթիլթիլտէն միւրէքքէպ պիւր միլթիլ ազա օլընմըն տըր: Պու միլթիլտէն իրաա օլընտան նուլթլարըն սըրաթընտա, Խիլթիլ-եան ճէմաթլարըն նաթընա տաթի աթիլտէ-քի նուլթ իրաա իտիլմիլ վէ հուգըր թա-րաֆընտան չիտաթիլլէ ալաթընմըն տըր:

Էյ Օսմանիլլար, իլալըն նուսրէթիլիւ-մալը Օսմանիլ ալթընտա ճիւթիլթիլ ճէմ վէ թէվիլտա, պիւնաթթը իթթիլթիլտէն թէմիլտա, գուլաթ ումուլթիլթիլ թէշ-եիլթ, հալ ու իսթիլգալիլթիլ թէսիլա, սաթվէթը Օսմանիլթիլթիլ թէվզիլտ իտէն Մէշրուլթիլթիլ մուգաթտէսէմիլլին մու-հաթիլթիլըն տէրք իթմէնէն պիւր իւզանըն արաթընտա վիճուտիլթիլ ֆարգ իտէմէլիլ: Պու նիլթիլթիլ ճաթարթիլ տաան աղա-մաթ լազըն իտէ, աաթըգամընտան, ա-աթըգամընըն թաթաթիլթիլտէն զիւտաթ աղա-մէնլէրիլթիլտէն տիւլիւնէլէրինտէն, թէս-վիլթիլթիլտան՝ աղալմաթընը:

Շաշալըն իւզալը, չիտիլտէն կէօլլէրի գաթաշարտան տէվթիլ ուլալը թէրազըն-միւզաա, պիլթ, միւլթիլթիլ վաթմաթըն-գա տիլթիլտէն նազարը թաթար պէտիլտիւ-տէն աղալմաթընը:

Հուգըրըն մուգաթտէսիլթիլտէն, վա-թմաթ մուգաթէլթիլթիլտէն հիւ պիւր չէյ գաթ-արթմաթաթա, հազըն, մէշրուլթիլթիլտէն տաթիլթիլ նաթիլթիլ իտիլթիլտէն պիւր չէյ ա-րաթալարըն, տիւլմէնիլ ինսանիլթիլ, իտիլթիլ միլլէթ ինսանլարընը:

Նալ օլարգընը նիլթիլթիլ թահաա վէ թէվթիլթիլ Բիպպանիլ միւլթէքըլէն, պիւր պիւրիլթիլ սարլարաթ, ալմա հէր քիլթաթ-տա մէմուս օլան իլալ վէ իլիտաան աթի պիւր նիլթիլ իտիլթիլ իլէ պիւրպիլթիլթիլ սա-րլարաթ, հէր տիւրլիւ քէմալաթը շաթիլ օլան միւլթիլթիլթիլ թէրազընաթթընա, մուհաթաթարտա չալըշարաթ, վաթմէթը միլլիլթիլթիլ, զալթիլ վէ ազմիլթիլ, գուսրէթ վէ միլթիլթիլթիլ ճիւթաա աղ-լաթմալը, ճիւթաա սարաթալընը 0 թա-մաքարաթըն արդ վէ մէսէլթիլ, օ պէտ-խաշարըն միլլէթ էլիլթէն աղալմալըն տըրար քի, լիվաթ գաթիլթիլթիլ Օսմանի, օթուգ միլթիլ նուլթուսը միւլթիլթիլտէն միւլթ-թէլթիլ, մէճաթ տըր:

Պու օթուգ միլթիլ նուլթուսընը, վազ-թընա Շարպ վէ Ղարպ պիլթէլթիլտէն, գուլվէլի մաշիլթիլթիլ ճիւթաա իտիլթիլտէն, ճիւթաա իտիլթիլ թէնտիլտէ աղ կէօրէն Օսման-լը գաթմըն նէճիլթիլտէն էվաա վէ աշֆաթը տըր քի, պու կիւն գուլվէթիլ վէ մուս-թաթա, ալնշիլթիլ վէ միւսթիլթիլ պէրթի վէ պահիլ օրուսա, պիւր չօք աաթէլէ մալթ գօճա պիւր իսթիլթիլտէն տէվթիլթիլ, եթրիլ Մէշրուլթիլթիլ մուգաթտէսէլթիլ ի-գաթ միլլէթ, շանը միլլէթիլ թազմըն, նաթըն Օսմանիլլար տըր:

Թահիլ հաթիլթիլթիլ Օսմանիլտէ օ-լուպ, էլնմիլթիլ ինքաթ օլուսմաթաա իտիլթիլ Կիրոս տէյիլ, միւլթիլ Օսմանի-նին պիւր ալուս թօթաթընը, պիւր գարըն եթրիլթիլ պիլթ վէրմէք, հաթիլթիլթիլ Օս-մանիլթիլ պիւր հաթթըն պիլթ տէյիլթիլթիլ-մէք իլլին, պիլթիլ մէմուս քիւլթիլթիլ ֆէ-տաա, հէր վիւսաթընը ինթալէ, գանմըն-զըն սօն տաթիլթիլ իտալ վէ ինիլթիլ, պիլթիլ մէվճուտիլթիլթիլթիլ Օսմանիլ պաթաթընըն չէրէ ֆիլթիլ մուհաթաթա չալընալըն էն գուսթի, էն մուգաթէլ պիւր վաթիլթիլ միլլէթ թաթընը, չէրէքը միւ-լիլթիլ թաթաթի, պու չէրէք իլլին էօլիւ-միւ թահգիլ իտէրիլ, Պիւթիլ իտիլթիլ իտիլթիլթիլ օլուսն պու ալալթիլթիլ, պու ազմ ու նիլթիլթիլթիլ վիլթիլթիլթիլ Նիլթիլ միւսթիլթիլթիլ միւլթիլ վէ աաթէրիլթիլ մէր-քէլը մուսալար Սալթիլթիլթիլ, Մէճիլ-սի ալիլ միլլիլթիլ ինթա վէ իլաթ, մէրքէլը մուսալա՝ պու մազաթաթընը պիլթիլ ճիւթաա մէմուս թիլթիլ ինթալէ կիւն պիւր թաթընը, ճաա վէ իթթիլթիլտէն միլթիլթիլ իլալթիլ միլթիլտէն տիւր:

Էյ Օսմանիլլար, հուգըն պիլթիլ տիւր. էյ վաթիլթիլթիլ, իւզալ պիլթիլ տիւր. զալթիլ իտէլթիլ, գաթիլ պիլթիլ տիւր. զալթիլ իտէլթիլ, գաթիլ Սիլլէթ, եաթաթըն Օրուս, եաթաթըն Մէշրուլթիլթիլ, եաթաթըն իթթիլթիլ:

ԹԷՊԷՏՏԻԼԻ ՎԻԲԷԼԱ ՇԱՅԱԼԱՐԸ

«Թանին», պու չալեալարտան, եաթա-լարըն տա, օգուսմաթըն տա պըգաթընը վէ օսմաթընըն, վէ պու չալեալարտան քէք բիլթէլթիլ վիւքէլանըն իտէ, հէր կիւն թաթիլ իտիլ վէ պօշ վաա իլէ, մէվթիլ-լէրինի թահքիլ իլլին պիլթիլ մէպուս ալ-լաթըլարընը եաթաթաթա սօնրա, վիւքէ-լանըն թէպէտիլթիլ իլէ պիւր գէմանտան պէրու ուզընա մէպուսարըն (իթթիլթիլ ֆըրգաթընա մէնուս օլանլար) չարէնպիս կիւնքի ինթիլթիլթիլտէն, իւշ ինթիլթիլ իւզըրիլթիլ մէվզընի պահա օլմըն օլարընըն իլաթ իտիլթիլ: 1. Գապիլթիլ հալը հազը-ընտա սաթաթաթ. պու ֆիլթը 60 իլալ գա-գանմըն տըր: 2. Պիլթիլ պիլթիլ ելնի պիւր գապիլթիլ թէշքիլթիլ. պու ֆիլթիլ տէ 50 մէպուս իլլթիլթիլ իթմիլ: 3. Գապիլթիլ-տէ պազըն թաթիլթիլ ինթաթիլ:

«Թանին», իլալթիլթիլ տիլթիլ քի, «Նէ-

Թրապիզոնտան եպիսկոպոսը, — «Տա-
րօրինակ եղաւ արդարեւ այս տարուան

Ի Տ Ա Ր Է Խ Ա Ն Է
Պէտլովունա, Թագսիմ հաստիսինե Ն. Ն.